

SAĞLIK DURUMLARI NEDENİYLE OKULA DEVAM EDEMEYEN ÖĞRENCİLERİN EVDE EĞİTİMİNE İLİŞKİN VELİ GÖRÜŞLERİ¹

Birol SUSAM²

Esra Nihan BRIDGE³

Figen ŞAHİN⁴

Öz

Bu çalışmada sağlık durumları nedeniyle okula devam edemediği için evde eğitim gören öğrencilerin velilerinin evde eğitim hizmetine yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Kadıköy ilçesinde evde eğitim kararı olan 10 öğrencinin velisinden oluşmaktadır. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan çalışmada, velilerle yüz yüze görüşmeler yapılmış, araştırma verileri yarı yapılandırılmış soru formları kullanılarak toplanmış, yanıtlar içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiştir. Bulgular incelendiğinde velilerin %100 ünün evde eğitimi faydalı buldukları anlaşılmıştır. Sağlık durumları nedeniyle okula devam edemeyen iki öğrenci için evde eğitim kararı verilmesine rağmen öğretmen görevlendirmesi yapılmadığı ve bu öğrencilerin eğitim alamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Evde eğitim hizmetiyle ilgili; öğretmenin geç görevlendirilmesi, öğrencinin sosyal ortamdan uzak kalması, eğitim araçlarının eksik olması, görevli öğretmenin ulaşım zorlukları gibi sorunların olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca evde eğitim hizmetiyle ilgili görevlendirilecek öğretmenlerin eğitim-öğretim dönemi başlamadan belirlenmesi, görevlendirilecek öğretmenler için hizmet içi eğitimler planlanması ve bu hizmetlerle ilgili bilgilendirmelerin artırılması için çalışmaların yapılması gerekliliği anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Evde Eğitim, Hasta Çocukların Eğitimi

PARENTS' VIEWS ON HOMESCHOOLING OF STUDENTS WHO ARE UNABLE TO ATTEND SCHOOL DUE TO HEALTH NEEDS

Abstract

This study's purpose was to evaluate views of parents of homeschooled children with chronic illness regarding homeschool services. The study group consists of parents of 10 homeschooled children from 2017-2018 academic calendar who also live in Kadıköy, Istanbul. This research was conducted by interview which is one of the qualitative research methods. Data is collected by using half structured question forms during face-to-face meetings with parents. Parents' responses are analyzed by using the content analysis method. Findings showed that 100% parents of homeschooled children believe homeschooling benefits their kids. This study also revealed that two students who are chronically ill could not start their homeschool classes due to problems regarding assignments or teachers. Findings also showed that teachers' assignment problems, homeschooled kids' socialization problem, lack of material, and teacher transportation difficulties are major problems for homeschooling. Also, the results suggest that it is crucial to determine teachers before schools start, train teachers and inform public about homeschooling.

Keywords: Homeschooling, Education of Chronically Ill Children

¹Bu çalışma, Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi 2017-2018 dönemi araştırma geliştirme faaliyetleri kapsamında hazırlanmıştır.

²Öğretmen, Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, birolsusam@gmail.com

³Uzman Psikolog, Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, esranihanbridge@gmail.com

Giriş

Eğitimin toplumdaki bireylere eşit şartlar altında sunulması, özel eğitime ihtiyacı olan bireyler için özel ve kolaylaştırıcı eğitim ortamlarının düzenlenmesi birçok toplumun hedefi olmuştur. Bu düşünceden yola çıkarak engelli öğrencilerin eğitime erişmesini kolaylaştırıcı ortamların yaratılması ile eğitim faaliyetlerine aktif katılımları sağlanması önem taşımaktadır (Bauman, 2002). Engelli öğrencilerin eğitim ortamlarına doğrudan katılımlarını birçok faktör engelleyebilmektedir. Dahası bu öğrencilerin sağlık sorunları gibi sebeplerle okuldaki eğitime erişememelerinden ötürü evde eğitim almaları gerekebilmektedir.

Isenberg (2007) 1996 ve 1999 yılları arasında çocuklarının evde eğitimden yararlanması için velilerin ayrımcılık, çocuğun güvenliği endişesi, dini sebepler, çocuğun sağlık durumu gibi birçok farklı sebeplerinin olduğunu öne sürmüştür. Çocuklarda var olan fiziksel, zihinsel, hastalık, davranış sorunları ya da diğer özel gereksinimler nedeniyle birçok çocuğun evde eğitim hizmetlerinden yararlandığı belirtilmiştir (Isenberg, 2007). Bauman (2002) bazı ailelerin çocuklarının özel gereksinimlerinden dolayı okuldaki diğer öğrencilerle aynı sınıfta ders görmesinin uygun olmayacağını düşündüğünü, bu özel ihtiyaçlardan bazılarının farklı öğrenme stilleri, öğrencinin davranış sorunları, hastalıklar olduğunu bildirmiştir. Aynı araştırmacıya göre; 1996-1999 yılları arasında ABD’de evde eğitim görmeyi tercih edenlerin %2,9’u, bunu süregelen hastalık nedeniyle tercih etmiştir. Gültekin ve Baran (2005) sağlık durumundan dolayı hastanede yatan çocukların hastanede geçirdikleri sürede okuldan kopmaları nedeniyle gerek eğitimsel anlamda gerekse psikolojik anlamda birçok sorun yaşadıklarını, bu öğrencilerin hastanede tedavi oldukları süre içinde eğitimine devam edilmesinin çok önemli olduğunu vurgulamıştır (Gültekin ve Baran, 2005).

Türkiye şartlarında eğitim ortamlarına sağlık sorunları sebebiyle ulaşamama durumunda öğrencilere evde veya hastanede eğitim hizmetleri sunulmaktadır. Türkiye’de evde eğitim Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2010 tarihli Evde ve Hastanede Eğitim Yönergesi’nde “Zorunlu öğrenim çağındaki özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden sağlık problemi nedeniyle okul öncesi, ilköğretim veya özel eğitim programlarından herhangi birini uygulayan örgün eğitim kurumlarından doğrudan yararlanamayanlara eğitim hizmetlerinin evde sunulması esasına dayanan eğitim” şeklinde tanımlanmıştır. Aynı yönetmeliğe göre, evde eğitimden yararlanmak isteyen öğrencinin velisi öğrencinin sağlık durumu nedeniyle en az 4 ay süreyle okuluna devam edemeyeceğini gösteren sağlık raporu ile bağlı buldukları rehberlik ve araştırma merkezine başvurmaları gerekmektedir. Gerekli incelemenin yapılması ile uygun görülmesi halinde öğrenci için evde eğitim kararı verilmektedir. Yine aynı yönetmelik, sağlık durumu nedeniyle okuluna devam edemeyen öğrencinin eğitiminin gerekli hallerde hastane ortamında da sürdürülmesine imkan sağlamaktadır.

2002 yılında yayınlanmış olan Türkiye Özürlüler Araştırması ülkemizde 0-19 yaş aralığında toplam 698 406 çocuk olduğunu, bunlardan 184 113 çocuğun 5-9 yaş grubunda, 160 088 çocuğun ise 10-14 yaş grubunda olduğunu göstermiştir. Alan yazında öğrencilerin sağlık durumları nedeniyle evde eğitim alması konusunda ilgili az sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Araştırmaların odağının sadece sağlık durumları nedeniyle evde eğitim alanlar üzerine değil de hangi nedenlerden dolayı evde eğitim alanlar üzerine olduğu görülmektedir. Leon (2014)’ a göre ilk kez evde eğitim hizmetiyle karşılaşan bir eğitimci, bir ebeveyn, bir kamu görevlisi ya da sadece bir gözlemcinin ilk önce merak ettiği konu evde eğitimin tercih edilme sebepleridir. Gündelik hayatlarını daha da karmaşıklaştırmasına rağmen ebeveynlerin neden evde eğitimi seçtikleri ve çocukları için devlet tarafından finanse edilen okullardan neden vazgeçtikleri soruları araştırmaların zeminini oluşturmuştur. Türkiye’de ise evde eğitim sadece sağlık durumlarının el vermemesi nedeniyle okula gidemeyen öğrenciler için uygulanmaktadır. Yıldırım vd. (2015) evde eğitimi öğretmen, öğrenci ve veli açısından incelemişlerdir. Çalışmalarında sağlık durumu nedeniyle okula devam edemeyen öğrenci için evde eğitimin çok faydalı bulunduğu, öğrencilerin dış dünya ile iletişim sürdürme yolu olduğunu vurgulamıştır. Yine bu araştırmaya göre aile ve öğretmenlerin ulaşım sorunu, görevlendirilecek öğretmen eksikliği, ders araçları eksikliği gibi konularda sıkıntılar yaşadığı anlaşılmıştır (Yıldırım vd., 2015). Kirk ve Winthrop (2006) evde eğitimde öğretmenlerin masa, sıra, tahta, pano ya da çeşitli

ders materyallerinin olduğu bir eğitim ortamının olmadığını; bu sebeple evde eğitim hizmetlerindeki eksiklikleri belirlemek ve uygulamayı geliştirmek amacıyla çalışmalar yapılmasının çok önemli olduğunu vurgulamıştır.

Bu çalışmada Türkiye’de sağlık durumları nedeniyle evde eğitim almakta olan öğrencilerin velilerinin sunulan eğitime dair görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Evde eğitim konusunda önemli bir yeri olan velilerin görüş ve önerileri evde eğitim hizmetinin geliştirilmesi ve bu hizmete yönelik ihtiyaçların belirlenmesi açısından oldukça önem taşıdığı düşünülmektedir.

1. Yöntem

1.1. Araştırma Modeli

Sağlık durumları nedeniyle evde eğitim alan öğrencilerin velilerinin evde eğitim hakkındaki görüşlerini inceleyen bu araştırma nitel yöntemlerden olgubilim desende planlanmıştır. Nitel araştırma metodlarına yönelişin nedenlerinden biri olarak, hakkında çok fazla bilgi olmayan evde eğitim uygulamalarının nasıl işlediği ve var olan sorunların neler olduğunu tespit etmek sayılabilir. Bu konularda bilgi toplamak maksatlı araştırma, sağlık durumu nedeniyle evde eğitim görmekte olan öğrencilerin velilerine odaklanmıştır.

1.2. Çalışma Grubu

Çalışma 2017-2018 öğretim yılı İstanbul ili Kadıköy ilçesindeki okullara kayıtlı olduğu halde sağlık durumları nedeniyle okuluna devam edemeyen ve hakkında evde eğitim alma kararı verilmiş 10 öğrencinin velileriyle yapılmıştır.

1.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmada verileri toplamak amacıyla açık uçlu sorularla hazırlanan yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme soruları velilerin eğitime, görevlendirilen öğretmenlere, evde eğitim uygulamalarına dair olan görüşlerini ortaya koyacak ve onların önerilerine yer verecek şekilde düzenlenmiştir. Veriler, araştırmacının yanında götürdüğü bilgisayara yazılı olarak kayıt edilmiştir.

1.4. Verilerin Analizi

Sağlık durumlarının el vermemesi nedeniyle evde eğitim alan öğrencilerin velilerinin evde eğitim hizmeti hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla görüşmeler yapılmış, elde edilen verilerin analizinde ise içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen ham veriler kodlama yapılarak, kategoriler belirlenmiştir. Veriler, bu kategoriler altında sınıflandırılarak okuyucu için anlamlı bir hale getirilmiştir. Katılımcı görüşlerinden dikkat çekici olanlar ise özüne sadık kalınarak aynen sunulmuştur.

2. Bulgular

Bu bölümde araştırma verilerine bağlı olarak elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan evde eğitim kararı olan öğrencilerin velilerinin görüşme sorularına verdikleri cevaplar tabloda detaylı olarak yansıtılmıştır. Araştırmaya katılan velilerden iki tanesi çocuğuna evde eğitim kararı çıkmasına rağmen öğretmen görevlendirilemediği için eğitime başlayamadıklarını bildirmiştir.

2.1. Velilerin Evde Eğitimde Derslere Yönelik Görüşleri

Evde eğitim kararı olan ve araştırmaya katılan veliler, dersler açısından değerlendirme yaptıklarında ders kitapları sağlanması, eğitimin verimliliği ve derslerin sürekli olmayışı konuları üzerinde görüşlerini bildirmişlerdir.

Tablo 1: Evde Eğitimin Dersler Açısından Değerlendirilmesi

	n=10	%
Ders kitabı Sağlanması	10	100
Eğitimin verimliliği	7	70
Derslerin Sürekli Olmaması	4	40

Not: Velilerin %100 ü okuldaki öğrencilere verilen kitapların ayınlarının evde eğitim alan öğrencilere de verildiğini belirtmiştir.

Bu konuda görüş belirten bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

“Öğretmenimiz kaynakları yanında getiriyordu. Öğrencinin durumuna göre kaynak ayarlıyordu. Bazı kaynakları ve kırtasiye malzemelerini biz alıyorduk.”

“... Verilen eğitimin okuldakiyle eşit olduğunu düşünüyorum.”

Velilerin tamamı okullar tarafından çocuklarına ders kitapları verildiğini ifade etmişlerdir. Evde eğitim alan öğrencilerin velileri görevlendirilen öğretmenlerin bu ders kitaplarına bağlı olarak derslerini işlediğini belirtmiş, hatta bir veli evde eğitimde verilen eğitimin okuldaki eğitimle eşit olduğunu düşündüğünü bildirmiştir. İki veli kendi çocukları için hala öğretmen görevlendirilmediğini belirtmiş, diğer iki veli ise derslerin sürekliliğinin öğrencinin sağlık durumunun el vermemesi nedeniyle aksadığını bildirmişlerdir.

2.2. Velilerin Evde Eğitimde Görevli Öğretmenlere İlişkin Görüşleri

Evde eğitimde görevli öğretmenlerin ders işleme motivasyonunu değerlendiren veliler öğretmenlerin genel olarak öğrencilerin sağlık sorunları olmasından dolayı öğrencinin evine gönüllü olarak geldiklerini vurgulamışlardır. Veliler öğretmenlerin derslerde yüksek motivasyonlu ve düşük motivasyonlu olduğu şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Tablo 2: Evde Eğitimde Görev Alan Öğretmenlerin Değerlendirilmesi

	n=10	%
Yüksek Motivasyonlu	7	87
Düşük Motivasyonlu	1	13
Öğrencinin Sağlık durumuna göre düzenlemeler yapması	8	100

Not: Araştırmaya katılan 2 veli, hala öğretmen görevlendirmesi yapılmaması nedeniyle öğretmen motivasyonunu değerlendirememiştir.

Dikkat çekici bir görüş şu şekildedir:

“Öğretmen istediği zaman geliyordu. İçinden gelerek gelmiyordu. Derste telefonla oynuyordu. Öğretmenin derste uyukladığı oldu. Çocuk bazen sıkıldığında dersi bırakıyordu.”

Velilerin görüşlerinden anlaşıldığı üzere öğretmenlerin %87'sinin derslerde yüksek motivasyonlu olduğu anlaşılmıştır. Ancak bir veli evde eğitime gelen öğretmenin isteksiz ve düzensiz olduğu konusunda görüş bildirmiş olup bu görüş öğretmen istemediği halde okul tarafından görevlendirildiği hallerde evde eğitim derslerinde isteksiz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

2.3. Velilerin Evde Eğitim Uygulamasında Yaşanan Sorunlara İlişkin Görüşleri

Evde eğitim sürecini değerlendiren veliler çocuklarına verilen eğitimi bir ayrıcalık olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Veliler süreçle ilgili yaşadıkları sorunları öğrencinin sağlık problemleri, öğrencinin akranlarından uzak kalması, öğretmenin geç görevlendirilmesi ya da hiç görevlendirilmemesi, ders araçlarının yetersiz kalması, okul imkanlarından yararlanamama başlıklarında ele almışlardır.

Tablo 3: Evde Eğitim Uygulamasında Yaşanan Sorunların Değerlendirilmesi

	n:10	%
Öğrencinin Akranlarından Uzak Kalması	4	40
Öğretmenin Görevlendirilmesi ile İlgili Problemler	4	40
Okulun Fiziki İmkanlarından Yararlanamama	3	30
Öğrencinin Sağlık Problemleri	3	30
Ders Araçlarının Yetersiz Kalması	2	20

Not: İki veli kendisine hiç öğretmen görevlendirmesi yapılmadığını belirtirken, diğer iki veli de öğretmenin uzun bir aradan sonra görevlendirildiğini belirtmiştir.

Veliler tarafından verilen dikkat çekici cevapların bazıları şu şekildedir:

“RAM’ dan rapor alınca okul öğretmen bulacağını söyledi. iki ay boyunca bekledik ve çocuğum bu sürede eğitim alamadı. Öğretmen gönderilmesi zaman alıyor”. “Sağlık sorunları yaşıyoruz. Kramp, baş ağrısı, krizler ve bayılma yaşıyoruz. Öğretmenler çok istekli olsalar da bu durumdan dolayı dersi bitirmek zorunda kalıyoruz.”

Uygulanmakta olan evde eğitim konusunda öğretmenin geç görevlendirilmesi veya hiç görevlendirilmemesinin velilerin bu süreçte yaşadığı en büyük sorunlardan olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencinin evde eğitim sürecinde arkadaş ortamından uzak kalması velilerin %40 ı tarafından bir sorun olarak dile getirilmiş olup evde eğitim alan öğrencinin akranlarından uzak kalmasının öğrenci açısından moral bozucu ve motivasyon düşürücü olduğu tahmin edilebilir niteliktedir. Ders araçlarının yetersiz kalması da süreçte ortaya çıkan diğer bir sorun olarak kendini göstermektedir. Bunun dışında velilerin bir kısmı çocuklarının sağlık durumlarının el vermemesi nedeniyle süreç içinde derslerin aksaması, çocukların derslerde sıkılması gibi sorunlar yaşadıklarını söylemişlerdir.

2.4. Velilerin Evde Eğitim Hizmetine Yönelik Önerileri

Evde eğitim hizmetinden yararlanan öğrenci velilerinin görüşleri incelendiğinde velilerin en fazla öneride bulunduğu alan öğretmen görevlendirmesi ve ders araçları ihtiyacının giderilmesi konularında olmuştur. Veliler bunun yanı sıra evde eğitim öğrencisine psikolojik destek verilmesi, evde eğitim öğretmenin ulaşımının sağlanması, evde eğitim ile ilgili bilgilendirme çalışmaları yapılması, evde eğitim alacak öğrenci velilerine eğitim verilmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Tablo 4: Evde Eğitim Hizmetine Yönelik Öneriler

	n:10	%
Öğretmenin Zamanında Görevlendirilmesi	4	40
Ders Araçları İhtiyacının Giderilmesi	4	40
Öğretmenin Ulaşımının Sağlanması	3	30
Psikolojik Danışman Görevlendirilmesi	2	20
Ailenin Eğitime Alınması	2	20

Not: Velilerin %40 ı evde eğitimde ders araçlarındaki ihtiyacın giderilmesini önermişlerdir.

Evde eğitim hizmetine öneri getiren bazı velilerin görüşleri şu şekildedir:

“Yaz aylarında erkenden bu çalışmaların ve hazırlıkların erkenden başlatılması, gönderilecek öğretmenlerin önceden psikolojik açıdan hazırlanması, velilerin öğretmenlere gerekli ortamları önceden hazırlaması, öğretmenlerin ulaşımının Milli Eğitim tarafından sağlanması.”

“Okullara evde eğitim ile ilgili lise ve ortaokullara broşür basılması ve okul idarecilerinin bilgilendirilmesi gerekir...”

Veliler, evde eğitimin okula devam edemeyecek durumda olan öğrenciler için çok faydalı bir uygulama olduğunu söylemişlerdir. Veliler okullar başlamadan önce evde eğitimde görevlendirilecek

öğretmenlerin belirlenmesi ve bu öğretmenlerin zamanında görevlendirilmesi önerisinde bulunmuşlardır. Aynı zamanda çocukların okuldaki psikolojik danışmanlık hizmetlerinden uzak kaldığını belirterek, sağlık problemi olan çocuklarına bu süreçte psikolojik destek sağlanmasını da önermişlerdir.

3. Sonuç

Sağlık durumları nedeniyle okula devam edemediği için evde eğitim alan öğrencilerin velilerinin bu eğitim hizmeti konusundaki görüşlerini ortaya koymayı hedefleyen bu araştırma Kadıköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi çalışanları tarafından yürütülmüştür. Yapılan araştırmada, Kadıköy bölgesinde evde eğitim hizmeti almakta olan öğrencilerin velileriyle yüz yüze görüşmeler yapılmış, kişilere evde eğitim hizmetiyle ilgili yarı yapılandırılmış sorular sorulmuş, cevaplar bilgisayara yazılı olarak kaydedilerek toplanmış ve içerik analizi ile değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgulardan evde eğitim hizmeti alan öğrencilerin velilerinin genel olarak evde eğitim hizmetiyle ilgili olumlu izlenimleri olduğu anlaşılmıştır.

Veliler evde eğitimin sağlık sorunları nedeniyle okula devam edemeyecek durumda olan öğrenciler için çok faydalı bir uygulama olduğunu belirtmişlerdir. Bu eğitimin olumlu yönü olarak tüm katılımcılar öğrencinin sağlık durumuna ve özelliklerine göre evde eğitim ortamının düzenlenebilmesini saymışlardır. Bunun yanında ders saatlerinin öğrencinin sağlık durumunun el vermediği hallerde değişkenlik gösterebildiğini ve öğretmenlerin bu duruma saygı duyduklarını belirtmişlerdir. Dört veli, evde eğitim sürecinde genellikle öğrencinin sağlık durumunun ders işlemek için uygun olmamasından dolayı dersin sürekliliği konusunda sorun yaşadıklarını dile getirmiş olsa da derslerin sürekliliğinin büyük oranda sağlandığı öğrenilmiştir.

Araştırma katılımcılarından iki veli çocukları için evde eğitim kararı verilmiş olmasına rağmen kendilerine herhangi bir öğretmen görevlendirilmesi yapılmadığını bildirmiştir. Buradan evde eğitim kararı alınmasına rağmen öğretmen görevlendirilmemesi sebebiyle öğrencilerin eğitimlerinin aksadığı ve ilgili eğitim-öğretim yılı içinde eğitim alamadığı anlaşılmaktadır. Veli görüşlerinden, okulda eğitimine devam eden öğrencilere verilen ders kitaplarının evde eğitim alan öğrencilerin tamamına da verildiği ve öğretmenlerin bu ders kitaplarına ve ders planlarına bağlı olarak derslerini işlediği öğrenilmiştir. Veliler kitaplar dışında öğretmenlerin ders işlerken diğer materyallerden yararlanma imkanının pek olmadığını, öğretmenin ders materyallerini yanında taşıyabildiği sürece öğrencilerin evdeki eğitiminde kullanabildiğini ifade etmişlerdir.

Velilerin görüşlerinden öğretmenlerin genel olarak derslerde yüksek motivasyonlu olduğu anlaşılmıştır. Ancak bir veli evde eğitime gelen öğretmenin isteksiz ve düzensiz olduğu konusunda görüş bildirmiş, bu bulgu öğretmenin gönüllü olmadığı hallerde okul tarafından görevlendirilmesi ile ilişkili olabileceği şeklinde yorumlanmıştır. Katılımcılar evde eğitim için görevlendirilen öğretmenlerin ders işleme motivasyonlarının genellikle yüksek olduğunu ifade etmekle beraber öğretmenlerin derslerde isteksiz davrandığı zamanlarda öğrencinin motivasyonunu da olumsuz etkilediğini vurgulamışlardır.

Bauman (2012)'a göre evde eğitim görenler okulun birçok imkanından faydalanamadıkları için birçok sorun yaşayabilirler. Bununla doğru orantılı olarak, yapılan bu araştırmada veliler de okul eğitiminin öğrencilerin sosyal etkileşimi ve okul fiziki imkanları bakımından her zaman daha iyi olduğunu söylemişlerdir. Veliler evde eğitimde öğrencilerin arkadaşlarından ve sosyal çevresinden uzak kalmasına bağlı olarak onların sosyal gelişimlerini kötü etkilediğini vurgulamışlardır. Öğrencinin evde eğitim sürecinde arkadaş ortamından uzak kalması velilerin %40 ı tarafından dile getirilmiş olup evde eğitim alan öğrencinin akranlarından uzak kalmasının öğrenci açısından moral bozucu ve motivasyon düşürücü olduğu tahmin edilebilir niteliktedir.

Şad ve Akdağ (2010) evde eğitim sayesinde çocukların sosyalleşmek için daha fazla fırsat bulabileceklerini öne sürse de, bu çocukların sağlık problemleri nedeniyle okula gidemeyecek durumda olması nedeniyle, sosyalleşme imkanından yeterince yararlanamadıkları varsayılabilir.

Özyürek (1983) evde eğitimin öğrencinin doğal yaşam ortamında yapılmasından ötürü öğrenim sürecine olumlu katkıda bulunabileceğini ve ailelerin eğitim sürecine dahil edildiği durumlarda öğrencilerin eğitiminin çok daha verimli ve işlevsel olabileceğini öne sürmüştür. Bu araştırmada,

velilerle yapılan görüşmelerde evde eğitim süreciyle ilgili karşılaştıkları sorunlar sorulmuş ve sistemin geliştirilmesi için görüşleri alınmıştır. Uygulanmakta olan evde eğitim konusunda öğretmen görevlendirmeme veya geç görevlendirmemin bu süreçte karşılaşılan en önemli sıkıntılardan olduğu anlaşılmaktadır. Veliler okullar başlamadan önce evde eğitimde görevlendirilecek öğretmenlerin belirlenmesi ve eğitim zamanında bu öğretmenlerin görevlendirilmesi önerisinde bulunmuşlardır. Velilerin dile getirdikleri bir diğer konu ders araçları ihtiyacının giderilmesi hususunda olmuştur. Clements (2002) Amerika Birleşik Devletleri'ndeki evde eğitim uygulamalarında sadece çocuklara ders anlatılmadığını, bunun dışında videolar, çevrimiçi dersler, bilgisayar uygulamaları gibi birçok farklı yöntemin de kullanıldığını ortaya koymuştur. Buradan derslerdeki verimliliği artırmak ve öğrencinin motivasyonunu yükseltmek amacıyla ders kitapları dışında ihtiyaç duyulan materyallerin kullanımının evde eğitimi geliştirici nitelikte olacağı anlaşılmıştır.

Veliler bunun yanı sıra evde eğitim öğrencisine uygun ders planı yapılması, öğrenciye psikolojik destek verilmesi, evde eğitim öğretmenin ulaşımının sağlanması, evde eğitimde okuldaki kadar ders öğretmenin görevlendirilmesi, evde eğitim ile ilgili duyurular yapılması, bu hususta öğrencilere ve ailelere destek olan kurumların kurulması, evde eğitim alacak öğrenci velilerine eğitim verilmesi gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Türkiye'de evde eğitimin Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2010 yılında Evde ve Hastanede Eğitim Yönergesi ile uygulanmaya başlaması sebebiyle bu alanda ülkemizde yapılmış çalışmalar yok denecek kadar az sayıda olup bu konuda yararlanacak kaynak sayısı da çok azdır. Aynı zamanda dünyadaki uygulamalarda evde eğitime birden çok sebeplerle başvurulmasından dolayı sağlık durumu nedeniyle evde eğitim görmekte olan öğrencilere odaklanmış olan spesifik araştırmalara rastlanmamıştır. Bu araştırma Kadıköy bölgesinde hakkında evde eğitim kararı verilmiş 10 öğrenciyi kapsamakta olup çalışma grubunun sayısı bu araştırmanın en büyük sınırlılığıdır. Ancak bu çalışmanın alanda yapılacak yeni çalışmalara da ışık tutacak nitelikte olduğu düşünülebilir.

Sonuç olarak, evde eğitimin sağlık durumu nedeniyle okula devam edemeyen öğrenciler için çok faydalı olduğu ve bu hizmetin geliştirilmesi gereken birçok yönü olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, evde eğitim kararı olduğu halde kendisine öğretmen görevlendirilmeyen öğrenci kalmaması için evde eğitimde görevlendirilecek öğretmenlerin eğitim-öğretim dönemi başlamadan belirlenmesi önem taşımaktadır. Evde eğitimde görevlendirilecek öğretmenler için hizmet içi eğitimler planlanması, evde eğitimde görevli öğretmenlere ders araçlarının sağlanması ve bu hizmetlerle ilgili toplum genelinde bilgilendirmelerin artırılması için çalışmaların yapılması da bu hizmetin geliştirilmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Bauman, J. K. (2002). Home Schooling in the United States: Trends and Characteristics. *A Peer-Reviewed Scholarly Journal*.10(26): 1-21.
- Clements, A. D.(2002).*Variety of Teaching Methodologies Used By Homeschoolers: Case Studies of Three Homeschooling Families*. Paper Presented at The Annual Meeting of The Eastern Educational Research Association. (25th, Sarasota, FL; February 27-March 2, 2002), 1-8.
- Gültekin, G., Baran, G. (2005). Hastalık ve Çocuk. *Aile ve Toplum*2(8), 61-68.
- Isenberg, J. E. (2007). What Have We Learned About Homeschooling?. *Peabody Journal of Education*.82(2-3):387-409.
- Kirk, J.,Winthrop, R. (2006). Home-Basedschooling: Access to Quality Education for Afghan Girls, *Journal of Educationfor International Development*, 2:2.
- Leon, M. Y. (2014). What We Know About Homeschooling Artica Lreview of Literature And Studies On Homeschooling.*International Research Journal of Appliedand Basic Sciences*, 8(1): 41-49.
- Milli Eğitim Bakanlığı Evde ve Hastanede Eğitim Hizmetleri Yönergesi, (2010).
https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/02031840_evde_hastanede_egitim_hiz_y_ongesi.pdf adresinden27/11/2017 tarihinde ulaşılmıştır.
- Özyürek, M. (1983). Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar ve Eğitimleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 16(1).
- Şad, N. S., Akdağ, M. (2010). Evde eğitim, *Milli Eğitim*, 188, 19-29.
- Türkiye Özürlüler Araştırması (2002). Ankara: Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, 2004: 51.
- Yıldırım, N., Talas, S., Yazıcı,L., Nural,H., Çelebi, İ.,Çetin, K., Çaylak ,M. (2015).Evde Eğitim Alan Öğrencilerin Eğitim Süreçlerinin Değerlendirilmesi (Tokat İli Örneği). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 33-52.